

VIII. évfolyam 3. szám 2008. ősz

magyartarka

A Magyartarka Tenyésztők Egyesületének információs lapja

fotó: Kovács Zoltán

Gasztronómiai nap a Budai Várban 2008. július 4.

Tisztelt Olvasó!

Szent Mihály napja a gazdasági évnek is nevezetes őszi fordulója. Valamikor eddig legelt a Szent György napkor kieresztett marha a puszta. Dunántúlon ez a nap a gulyások jelentős ünnepe volt. A pásztorok Csíkbán ekkor térnek vissza a havasokról, és télire gazdáik gondviselésére bízák a jószágot. A juhászok is ilyenkor adják át a juhokat, kapják meg a bérüket, és a többi cselédhez hasonlóan vagy újból elszegődnek a régi gazdához, vagy új gazda után néznek. A szegődtetés, a "váltakozás" napja Szent Mihály napja. A cselédek ekkor változtatnak helyet, ekkor költözködnék. Erről a cselédfogadásról szól az alábbi csallóközi ének-szöveg is:

*Mikor a szógát fogadják, Öcsémuramnak szólítják,
De amikor már megkapták, Csak főtt krumplival táplálják.*

Országsszerte emlékeztetések voltak a szentmihályi vásárokról, amelyeket a nagyobb városokban tartottak. A távolabbi helyekről, akkor még lovaskocsival, vagy ökrös szekérrel mentek a vásárba. Így árultak a vargák, a csizmadiák, a kádárok, a szíjjártók, a szűrszabók stb. E naphoz is kapcsolódik női munkatiltalom: aki ilyenkor mos, kisebesedik a keze, aki pedig mángorol, annak egész évben dörögni fog a háza felett az ég.

A természetben, az időjárásban is változás áll be, Szent Mihály napja az őszi napéjegyenlőség tájára esik, mintegy ott áll a tél kapujában. "Szent Mihály-nap után egy icce víz, két icce sár." Egy göcseji mondás szerint Szent Mihály öltöztet, Szent György vetkőztet. Szamosháton pedig azt mondják, hogy aki Szent Mihály-nap után szalmakalapban jár, attól nem kérnek tanácsot. A juhászok úgy tartották, ha Mihály éjszakáján összefekszik a birka, akkor nagy tél lesz, ha pedig szét, akkor enyhe. Az idő hidegebbre fordul, a bánátiak szerint megszakad a fű gyökere. Úgy is mondják, hogy "Szent Mihály nap után harapófogóval sem lehet kihúzni a füvet". A palicsiak szerint a hal a víz fenekére húzódik, nincs többé halfogas.

A Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete és a Magyar Állattenyésztők Szövetsége közötti megállapodás értelmében ezentúl minden egyesületi tagunk postán megkapja a Magyar Állattenyésztők Lapját is, elősegítve így a még hatékonyabb információáramlást.

Füller Imre
üzveztető igazgató, MTE

Tartalomjegyzék

A kölcsönös megfeleltetés a szarvasmarha-tenyésztők szemével	4
Gasztronómiai Napok a Budai Várban	7
SERVET 2000 Kft., Sárretudvari	9
„Marha jól!”	10
Agrokomplex 2008 Nyitra	15
15 éves a Farmer Expo	16
Az Európai Hegyi Tarka Tenyésztők Szövetségének elnökségi ülése Krakkóban	17
Újabb műhelymunkák az Unióban	18
Új magyar fejlesztésű fejéstechnológia a hazai piacon: HUNGAROLACT	20

A Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete
információs lapja

A szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Holló István
Dr. Húth Balázs
Dr. Polgár J. Péter
Dr. Stefler József

Főszerkesztő: Füller Imre

Szerkesztőség:

Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.axelero.net
web: http://www.magyartarka.hu

ISSN 1587-9305

Kiadó: Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete
7150 Bonyhád, Zrínyi út 3.
tel.: 74/451-022, fax: 74/451-022
e-mail: info@magyartarka.axelero.net

Felelős kiadó: Rácz Károly
Lektor: Orbánné Prikk Orsolya
DTP: Szalai Norbert

Nyomda: Pethő & Társa Nyomda
Megjelenés: negyedévente 2.000 példányban

Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid projektvezető, főosztályvezető Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal

A KÖLCSONÖS MEGFELELTETÉS A SZARVASMARHA-TENYÉSZTŐK SZEMÉVEL

A kölcsönös megfeleltetés fogalma az egyes közösségi mezőgazdasági támogatások teljes összegéhez való hozzájutáshoz betartandó előírások és követelmények összességét, illetve az ezekhez kapcsolódó ellenőrzési és szankciórendszer foglalta magába. Az agrártámogatások odaítélésének feltétele nem a termelés, hanem a „kölcsönös megfeleltetés” követelményeinek betartása lesz.

A kölcsönös megfeleltetés kapcsolatot teremt a mezőgazdasági közvetlen támogatások kifizetése és a mezőgazdasághoz szorosan kapcsolódó területek: a környezetvédelem, az állat- és növényegészségügy, az élelmiszerbiztonság, az állatvédelem és a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot normái és kötelezettségei között.

A kölcsönös megfeleltetés nem más, mint egy feltételrendszer, amelynek előírásait be kell tartaniuk a gazdálkodóknak ahhoz, hogy hozzájuthassanak a támogatásaik teljes összegéhez. Amennyiben nem tartják be a követelményeket, úgy a támogatási összeget csökkentik, szélsőséges esetben teljes egészében törlik.

Intézményi, vagyis végrehajtási szempontból a kölcsönös megfeleltetésnek három területe van:

- Követelmény előírások
- Ellenőrzési rendszer
- Szankciók meghatározása

A követelmény előírások tartalmazzák a környezetre, az élelmiszer-biztonságra, az állategészségügyre és az állatok védelmére, valamint a mezőgazdasági terület jó mezőgazdasági és környezeti állapotára vonatkozó rendelkezéseket. Az ellenőrzési rendszer tartalmazza azokat az elemeket - a kockázatelemzésen alapuló kiválasztástól az ellenőrzések eredményeinek kiértékeléséig -, amelyeket a vonatkozó közösségi jogszabályok elrendel-

nek. A szankciók meghatározásakor az ellenőrzés eredményei alapján, a közösségi jogszabályokban megadott módon számítjuk ki a levonás mértékét.

Magyarország a 322/2007. (XII. 5.) "A kölcsönös megfeleltetési szabályok betartását ellenőrző szervekről" szóló Korm. Rendeletben vállalta az Európai Unió régi tagállamaiban már működő mezőgazdasági és vidékfejlesztési Egyesült Támogatási Rendszer (ETR - SPS) 2009-ben történő bevezetését. A támogatások kifizetésének ellenőrzését a kölcsönös megfeleltetés szabályai alapján kell elvégezni. Az ehhez kapcsolódó szakhatósági ellenőrzéseket a vonatkozó jogszabály a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz, a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalhoz és a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériumhoz delegálja.

Az 1782/2003/EK rendelet 3. melléklete tartalmazza a Jogszabályban Foglalt

Gazdálkodási Követelményeket (JFGK). Az összesen 19 közösségi rendelet és irányelv egyes rendelkezései a környezetvédelem, az élelmiszer-biztonság, az állategészségügy és állatvédelem területeit érintik. Ezt egészíti ki - mintegy 20. JFGK-ként - a Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot (HMKÁ) megtartására vonatkozó szabályozás, melyet a 4. melléklet tartalmaz. E jogszabályok Magyarországon a csatlakozás időpontjától élnek, tehát betartásuk 2004-től kötelező. Ebből következően a követelmények nem újak, ma is hatályosak, teljesülésüket az illetékes hatóságok - nagy részben az MgSzH - ellenőrzik.

A szabályozók egy részét 2009. január 1-jétől (HMKÁ és JFGK 1-től 8a-ig), míg másik részét 2011. január 1-jétől (JFGK 9-től 18-ig) kell ellenőrizni. Az állattartókat a már jövőre ellenőrizendő területek jelentősen érintik.

A természetvédelmi követelményrend-

Tanácsi rendelet szerinti sorszám	EK irányelvrövidítés
1.	A Tanács 79/406/EK irányelve (1979. április 2.) a vadon élő madarak védelméről 3. cikk, a 4. cikk (1), (2) és (4) bekezdései, 5., 7. és 8. cikk
2.	A Tanács 80/68/EGK irányelve (1979. december 17.) a felszín alatti vizek egyes veszélyes anyagok által okozott szennyezés elleni védelméről 4. és 5. cikk
3.	A Tanács 86/278/EGK irányelve (1986. június 12.) a szennyvíztisztató mezőgazdasági felhasználása során a környezet és különösen a talaj védelméről 3. cikk
4.	A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésével szembeni védelméről 4. és 5. cikk
5.	A Tanács 92/43/EGK irányelve (1992. május 21.) a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről 6., 13., 15. cikk és a 22. cikk (b) pontja
6.	A Tanács 92/100/EGK irányelve (1992. november 27.) az állatok azonosításáról és nyilvántartásáról 3., 4. és 5. cikk
7.	A Bizottság 2626/97/EK rendelete (1997. december 29.) a 820/97/EK tanácsi rendeletnek a szarvasmarhafélék azonosítási és nyilvántartási rendszerének keretében létrehozott füljelzők, állomány-nyilvántartások és marhalevelek tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról 5. és 6. cikk
8.	Az Európai Parlament és a Tanács 1760/2000/EK rendelete (2000. július 17.) a szarvasmarhafélék azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, továbbá a marhahús és marhahústermékek címkézéséről, valamint a 820/97/EK tanácsi rendelet hatályaon kívül helyezésétől 4. és 7. cikk
8a.	A Tanács 21/2004/EK rendelete (2000. december 17.) a juh- és kecskefélék azonosítási és nyilvántartási rendszerének létrehozásáról, valamint az 1762/2003/EK rendelet, továbbá a 92/101/EGK és 64/432/EGK irányelv módosításáról 3. cikk, 4. cikk és 5. cikk

A 2009. január 1-jétől ellenőrizendő JFGK-k

szer (1. és 5. JFGK) két nagy csoportra osztható: a Natura 2000 területeken tartandó követelményekre, illetve az univerzálisan érvényesülő előírásokra. A Natura 2000 területeken bizonyos, jogszabály adta cselekményeket csak engedély birtokában lehet elvégezni, ennek hiányában kölcsönös megfeleltetési szankciót kell kiszabni. Szintén a Natura 2000 területeken be kell tartani a speciálisan ide meghatározott földhasználati szabályokat. (Ezeket egyelőre csak a gyepterületekre határozták meg.) Továbbá mindenkinek be kell tartania bizonyos vadászati szabályokat is.

A felszín alatti vizek védelméről szóló jogszabály (2. JFGK) értelmében a gazdálkodónak be kell tartania a jogszabályban meghatározott határértékeket a felszín alatti vizek szennyezőanyag-tartalmára vonatkozóan. Nem szabad továbbá olyan technológiákat kiépíteni, amelyek a szennyezőanyagot közvetlenül felszín alatti vízbe vezetik be (pl. szennyező

anyag közvetlen bevezetése kútba csővezetéken keresztül). Kiemelt figyelemmel kell kezelni a szennyezőanyag-tárolókat, hogy technológiailag megfelelnek-e az előírásoknak. A termelőknek ezenkívül adatszolgáltatási kötelezettségük is van a hatóság felé.

A szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználása (3. JFGK) Magyarországon mintegy 10000 hektárra terjed ki. A kihelyezés minden esetben engedélyköteles tevékenység - ennek hiánya kölcsönös megfeleltetési szankciót von maga után. Léteznek területi tilalmak is, emellett bejelentési kötelezettsége is van a gazdálkodónak.

A "nitrát-irányelvvel" kapcsolatban a trágya felhasználása került részletes szabályozásra (4. JFGK). A konkrét felső határ (170 kg/ha/év) betartása mellett ügyelni kell a trágyatároló kapacitására és műszaki minőségére, egyes, jogszabály által nevesített területeken és/vagy időpontok-

ban nem szabad trágyát kihelyezni, vagy csak engedély birtokában lehet ezt megtenni. Emellett adatszolgáltatási és dokumentációs kötelezettségeik is vannak a gazdálkodóknak.

Az állatok nyilvántartásáról és jelöléséről szóló JFGK-k (6, 7, 8, 8a) a már működő TIR és ENAR rendszerekben foglalt követelményeknél többet nem írnak elő. A Tenyészet Információs Rendszer (továbbiakban TIR) az európai uniós és a hazai rendeletekben előírt szarvasmarha-, sertés-, juh- és kecsketenyészetekkel és tartási helyekkel összefüggő nyilvántartásokat biztosítja.

Az állatok több mint egy évtizedes múltjára visszatekintő Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszerei (továbbiakban ENAR) a támogatási célokon túl tenyésztési, járványügyi-nyomozási és piacszabályozási igények kielégítését is szolgálják. A teljes rendszer működtetésének felelőse - szintén az állattenyésztési tör-

vény alapján - az MgSzH Központja. A kölcsönös megfeleltetés ellenőrzési rendszere eme, már működő struktúrára fog ráépülni.

Az adatbázisban nyilvántartott adatok, azok köre és felvételének határideje, illetve az előírások állatfajonként eltérőek. Ennek oka az, hogy az egyes állatfajok esetében az Európai Unió rendelkezései is különböznek.

A sertés ENAR (EU irányelvek) az állatok mozgását regisztrálja. A telepekről el nem mozduló egyedek központi adatbázisban történő nyilvántartása nincs előírva, naprakész, tenyésztben vezetett állomány-nyilvántartást kell vezetni. Az országos adatbázisnak a sertésszállításokat kell regisztrálnia, információval kell rendelkeznie, honnan, hová került az állat. (116/2003. (XI. 18.) FVM rendelet).

A szarvasmarha faj (EU Tanácsi és Bizottsági rendeletek) esetén a jogi szabályozás teljes körű, egyedi szintű és naprakész adatbázis, valamint az állattartó által vezetett állomány-nyilvántartás meglétét követeli meg. A kockázatelemzésen alapuló hatósági ellenőrzés a két nyilvántartás egyezőségét mint rizikófaktort is vizsgálja. Az egyedek bekerülése, mozgása és a rendszerből történő kikerülése a rendeletben előírt határidőn belül meg kell, hogy jelenjen a központi adatbázisban. Magyarországon a fejlesztések 1992 óta folynak, az EU egyik legfejlettebb rendszerét működtetjük. (99/2002. (XI. 5.) FVM rendelet).

A juh és kecske fajok (EU rendelet) esetében a szállítások és az éves leltár központi regisztrációja a központi adatbázis alapfunkciója. A tényleges állatállomány a telepi nyilvántartás és a központi adatbázis adatainak együttes ismeretében állapítható meg. Várhatóan elsőként 2010. január 1-jétől lesz kötelező az elektronikus jelölés bevezetése (47/2005. (V. 23.) FVM rendelet) az uniós országokban.

A tagországoknak meg kell határozniuk az 1782/2003/EK rendelet 4. melléklete szerinti keretrendszer alapján a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot (HMKÁ) fenntartására vonatkozó előírásokat.

Ez a keretrendszer a következőket foglalja magába:

- ♦ Talajerózió elleni védekezés;
- ♦ A talaj szervesanyag-tartalmának megtartása;
- ♦ A talajszerkezet megtartása;
- ♦ A környezetmegőrzés minimális szintjének biztosítása és az élőhelyek károsításának elkerülése.

Magyarországon a helyes mezőgazdasági és környezeti állapot feltételrendszerét az 50/2008. (IV. 24.) FVM-rendelet határozza meg:

- ♦ Talajerózió elleni védelemre vonatkozó előírások:

- ♦ 12%-nál nagyobb lejtésű területen az alábbi kultúrák termesztése tilos: dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka.

- ♦ Erózió ellen kialakított teraszok megőrzése kötelező szőlőültetvények esetében.

- ♦ Vetésváltásra vonatkozó előírások:

- ♦ Egymás után két évig termesztendő: rozs, búza, tritikálé, árpa és dohány;

- ♦ Egymás után három évig termesztendő: kukorica;

- ♦ Több évig termesztetők önmaguk után: élő kertészeti kultúrák, élő takarmánynövények, fűmag, méhlegelő céljából vetett növények, illetve energetikai hasznosítás céljából vetett többéves növények, valamint a rizs;

- ♦ Minden egyéb növény egy évig termesztendő.

- ♦ Tarló, nád, növényi maradvány, valamint gyepek égetése tilos.

- ♦ Mezőgazdasági területeken vízzel telített talajon mindenmű gépi munkavégzés

tilos, kivéve a belvív-, árvízlevezető árkok létesítésekor és értékméntéskor végzendő gépi munkavégzést.

- ♦ A gyepterületek túllegettetése, valamint maradandó kár okozása tilos.

- ♦ A mezőgazdasági területeket gyommentesen kell tartani.

- ♦ A mezőgazdasági területeken a hasznosítás szempontjából nemkívánatos fás szárú növények meglepedését és terjedését meg kell akadályozni.

Összességében megállapítható, hogy azon állattartók számára, akik eddig is a hatályos jogszabályoknak megfelelően végezték tevékenységüket, a már eddig is meglévő előírások betartása messzemenően elegendő a kölcsönös megfeleltetés rendszerében.

Dr. Húth Balázs, MTE - Füller Imre, MTE - Vadász Sándor, CORA Magyarország Kft.

GASZTRONÓMIAI NAPOK A BUDAI VÁRBAN

Július első, forró nyári hétvégéje a gasztronómia és a kulináris kalandozások jegyében telt el a Budai Várban, hiszen az Első Magyar Fehérszta Lovagrend immáron második alkalommal tartotta nagyszabású rendezvényét a "Magyarok Nagy Asztala" címmel.

A főszervező, Ments András jóvoltából a rangos esemény keretében rendezhette meg a Magyarartarka Tenyésztők Egyesülete harmadik gasztronómiai találkozóját az Országos Széchényi Könyvtárban. A tavaly februárban, a békéscsabai Hotel Fiumében életre hívott rendezvénysoro-

zat célja, hogy összehozzuk és közös gondolkodásra, cselekvésre készítsük a fajta tenyésztőit, a húsforgalmazókat (vágóhidakat), kereskedőket, valamint a vendéglátó szakma képviselőit a kiváló minőségű magyarartarka hús hazai fogyasztókkal történő megismertetése érdekében. A másfél évvel ezelőtti kezdeményezés fogadókészégre talált, hiszen folyamatosan bővül a minőségi magyarartarka húsprogramhoz csatlakozó üzletek sora.

Az elhangzott előadások három területre koncentráltak:

A fajta történetét, tenyésztésének jelenle-

gi helyzetét, legfontosabb értékmérő tulajdonságait kiemelt figyelmet fordítva a hústermelő képességre Dr. Húth Balázs, az egyesület fejlesztési- és marketingvezetője foglalta össze. A fajta kiválóan hasznosítja a hazai szélsőséges hozamú gyepterületeket, extrém takarmányozási körülmények között is képes a borjak töresmentes fejlődéséhez szükséges tej megtermelésére, biztosítva a kiváló minőségű hízóalapanyagot. A húshasznú magyarartarka-állományok jelentős hányada nemzeti parkok kezelésében lévő gyepterületeket hasznosít, tehát az így előállított hús garantáltan egészséges, és nem veszélyezteti a fogyasztók élelmszababiztonságát. Különösen fontos ez

napjainkban, amikor a lakosság egyre nagyobb hányada egészségtudatosan vásárol, és sok esetben akár többletárat is hajlandó fizetni a magasabb minőségi kategóriájú termékekért.

A marhahús tápláló és élvezeti értékéről dr. Polgár J. Péter, a keszthelyi Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar egyetemi docense tartott jól szemléltetett, érdekes előadást. Kiemelte a marhahúsban nagy mennyiségben megtalálható biológiailag aktív anyagok egészségvédő hatását. Szólt a konjugált linolsav antikarcinogén, valamint az omega-3 és omega-6 zsírsavak szívinfarktus kockázatát csökkentő hatásáról. Véleménye szerint megfontolandó, hogy milyen mértékben kell, egyáltalán kell-e törekedni a marhahús zsírtartalmának csökkentésére, mivel az egészségre hasznos összetevők, valamint az íz- és zamatanyagok egy része a zsírban található.

Vadász Sándor, a CORA Magyarország Kft. élelmiszerbiztonsági és minőségügyi vezetője előadásában ismertette, hogy a CORA számára mindig nagyon fontos volt az eltérő fogyasztói igények minél magasabb szinten történő kielégítése. A szélesebb választék biztosítása érdekében az áruházlánc már jó néhány éve kínálja a fajta szerint megkülönböztetett marhahúst. Megtalálható a választékban a szürkemarha, időszakosan a charolais is, de a fajta szerint forgalmazott húsok között messze a magyartarka forgalma a legjelentősebb. A cél a marhahús-fogyasztási kultúra minél szélesebb körben történő elterjesztése, a minőségi marhahús kedvező élettani hatásainak és változatos elkészítési lehetőségeinek megismertetése, ugyanis a mai háztartások igen jelentős hányadában nem áll rendelkezésre a megfelelő ismeret és tapasztalat a marhahús felhasználásához. Különösen igaz ez a kevésbé időigényes, sütéssel alapuló elkészítési módok esetében, hiszen egy rossz élmény hosszú időre kedvét szegheti a marhahússal még éppen csak próbálkozóknak.

A marhahús fogyasztásának fejlődését nagymértékben elősegítheti a kiváló minőségű marhahús folyamatos kínálata.

Ennek érdekében kezdett a CORA új fejlesztési programba, és kereste meg ehhez a megfelelő termelői, üzemi partnereket. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete érdekelt taggazdaságai biztosítanák a meghatározott tartásban nevelt és hizlalt, állandó minőségű alapanyagot. A megfelelő higiénia és hűtlánc biztosítása mellett történő vágást a darabolás és a csomagolás követi, majd egy vákuumsomagolásban történő érlelési szakasz veszi kezdetét. Ennek során laboratóriumban ellenőrzik a húst mind az eltarthatóság, mind a fizikai paraméterek és az élvezeti érték szempontjából. A tesztelési szakasz lezárása után az eredmény egy hosszú érlelésű, minőségi magyartarka hús. A fogyasztói kiserelés mellett nagyobb, többkilogrammos kiserelés is szerepel a tervek között, ez utóbbi minden bizonnyal a vendéglátóipar részéről számíthat érdeklődésre.

A rendezvény végén - a hagyományokhoz híven - magyartarka húsból készült ételeket kóstolhattak a vendégek.

Amíg a gasztronómiai szakemberek, húsforgalmazók és kereskedők az Országos Széchényi Könyvtárban tanácskoztak, a Budai Vár területén már javában zajlott a Fehér Asztal Lovagrend új tagjainak fel-

vétele, valamint a történelmi korok konyháit a honfoglalástól napjainkig bemutató esemény. A fajta húsának gasztronómiai értékét a derecskei Petőfi Mezőgazdasági Kft. lelkes csapatának köszönhetően a nagyközönség is megismerhette, hiszen Békési Imre ügyvezető igazgató vezetésével három napon keresztül folyamatosan főzték a saját recept szerint készített pörköltet. A naponta kiürülő bogrács pedig a siker bizonyítéka.

Vágó Barnabás küllemi bíráló, MTE

SERVET 2000 KFT., SÁRRÉTUDVARI

Kedves olvasóinkat ezúttal egy Hajdú-Bihar megyei tehenészetbe kalauzolom el. Bemutatom Önöknek dr. Lendvai Csaba családi vállalkozását, a Servet 2000 Mezőgazdasági Kft.-t. No, de ne rohanjunk annyira előre, hiszen a gazdálkodás még jóval a rendszerváltás előtt kezdődött. Az erdélyi származású Lendvai Csaba hentes-mészáros családban született Nagykárolyban. Állatorvosi diplomát 1987-ben szerzett Temesváron. 1988-ban érkezett Magyarországra, ahol a debreceni Barneválban kezdett dolgozni. Még ebben az évben a Bocskai Termelőszövetkezetbe került szarvasmarha-, sertés-ellátó állatorvosi és telepvezetői munkakörbe. 2000-ben indította a családi vállalkozást feleségével és 4 fiával.

A cég tevékenysége kiterjedt szarvasmarha- és sertésenyésztésre, valamint növénytermesztésre. A település tejcsernkának bezárása után (2003) a falusi állattartóktól vásárolta meg a teheneket és a borjakat hizlalásra. 2004-ben vette meg a volt sárrétudvari Bocskai Termelőszövetkezet telepét nagyon lelakott állapotban, és komoly fejlesztésbe kezdett. A fajtát a magas tej beltartalmi értékek, a jó takarmányhasznosítás miatt választotta, valamint azért, mert a betegségekkel szemben ellenállóbb és igénytelenebb a tartási, takarmányozási körülmények tekintetében.

A megvásárolt telepet fokozatosan magyartarka állatokkal töltötte fel, ami jelenleg is így működik.

Kezdetben a kifejt tejet a bikák hizlalására fordította. Mivel nem jutott megfelelő mennyiségű magyartarka hízóalapanyaghoz, holstein-fríz bikákat is hizlal. A hízóállomány egy részét ma is a holstein-fríz biztosítja. Ezeket a környező intenzív tejelő nagyüzemekből vásárolja. Igaz, a hízott bikák felvásárlási ára akár 100Ft-tal is kevesebb lehet, sőt, néha eladhatatlan a fekete-tarka bika, viszont jelenleg még nem rendelkezik akkora magyartarka állománnyal, hogy folyamatosan megfelelő hízóalapanyagot tudna magának biztosítani.

A telepen most 41 tejelő tehen található,

valamint 6 szárazon álló. Vemhes üszőből 8 db van, egyéb üszőből pedig 60 db. A különböző korú és súlyú bikákból 150-160 db található a telepen.

Az állományt mesterségesen termékenyíti, amit saját maga végez. Igyekszik a legértékesebb genetikával fejleszteni az állományt. A termékenyítőanyag kiválasztásakor a legmagasabb tejtermelési paramétereket örökítő bikák közül válogat. Az EMVA állattartó telepek korszerűsítési támogatásán belül trágyakezelés fejlesztésére pályázott, azzal a céllal, hogy trágyatárolót és hozzá tartozó utat építsen, valamint gépeket vásároljon a trágyakezeléshez. Ennek eredményeként egy új Manitou nagy rakodó és egy Locust kis rakodó már dolgozik a telepen. Informatikai beruházást is végrehajtott, aminek keretében térfigyelő kamerákat és telepírányítási rendszert alakított ki.

Premix és koncentrátum nélkül is képes a fejős állomány 21-22 literes, figyelemre méltó fejési átlagot produkálni.

Földterületét tekintve van 50 ha saját és 320-330 ha bérelt szántóterülete. Legelővel sajnos nem rendelkezik, mivel a környéken nagyon szűkösek a legeltetési lehetőségek.

A telep körbekerített területe 7 ha, aminek egy részét igyekszik legeltetésre használni. Az idén vetett 35 ha silókukoricát, amihez év közben vett még 40 ha csemeget is. A 35 ha silókukoricából 20 hektárnyit roppantott kukoricaként kíván fóliába tölteni.

Az év során a monodietikus takarmányozásra törekszik. Csak kukoricaszilazst, lucernaszenázst, réti szénát, lucernát, szalmát, valamint napraforgó-pogácsát etet. A fejősök és a bikák napi 3-4 kg abrakot kapnak. A napi tej 750-800 liter. Tejeladás csak közvetlenül történik a környező településeken. Korszerű tejes autóval, hűtve szállítja ki a tejet. Jelenleg évente 30-40 magyartarka bikát hizlal meg. A Magyartarka Tenyésztők Egyesülete és a CORA Hipermarket hálózat márkázott magyartarka húsprogramjának keretében kívánja értékesíteni a kész bikákat.

A többi hizlalási kapacitását még fekete-tarka bikák kötik le, és bizakodik abban, hogy hamarosan már saját állománnyal tudja feltölteni a hízókapacitást magyartarkafajtából.

A hizlalási végsúly jelenleg 400 kg. Tapasztalatai szerint ez az a súly, amelynél a legjövödelmezőbb az ár.

Gépparkját folyamatosan fiatalítani akarja. A két új gép mellé egy takarmánykeverő-kiosztó kocsit kíván venni. Erőgépei mind MTZ-k, a munkagépek pedig eke, tárcsa, borona és silózó. Van 2 kombájnya, egy bálacsomagolója és egy öreg Hesston silózója.

Az idei évtől új technológiaként roppantott kukoricát töltet fóliába, 1600-1800 mázsa ilyen takarmányt épp a napokban csomagolnak.

Legfőbb célja az állomány és a termelés növelése. 100 fejőstehenet szeretne látni az istállóban, de a bikahizlalást is tovább kívánja folytatni.

A telepen 4 fő dolgozik, ezenfelül a növénytermesztésben idénymunkára foglalkoztat még munkaerőt.

A pályázatban vállalt állattartási kötelezettséget jónak tartja, de kockázatos. A jelenlegi piaci versenyben - véleménye szerint - nehéz ennek megfelelni, ilyen agrárfinanszírozási problémák mellett.

Elsősorban a magyar tulajdonban lévő gazdaságokat kellene versenyhelyzetbe hozni a külföldiekkel szemben. Mind banki, mind társadalmi-szervezeti oldalról határozott lépések, döntések szükségesek.

A magam és az egyesület nevében gratulálok dr. Lendvai Csaba vállalkozásához, és remélem, hogy a magyar fajtát tenyésztő magyar vállalkozások egyre erősebbek lesznek, amihez a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete is hozzá tud járulni.

Erőt, egészséget kívánunk ennek a folyamatosan fejlődni kívánó magyartarka gazdaságnak és a családnak. Reméljük, sok tenyésztőtársunk merít ebből példát és erőt a gazdálkodáshoz.

Orbánné Prikk Orsolya *Vörösmarty Mihály ÁMK, Bonyhád*

„MARHA JÓ!”

Gondolatok a Tarka Fesztiválról

Tisztelt Olvasók! Kérem, nézzék el nekem, hogy eme, kissé szokatlan címmel indítottam mondandómat. Úgy érzem, ez a szlengből kölcsönzött fordulat többszörösen is kifejezi, mit jelent számomra a Tarka Fesztivál.

A Vörösmarty Mihály ÁMK munkatársaként ez év augusztusában először láttam "belülről" a rendezvényt. Pontosabban nemcsak láttam, hanem át is éltem, annak minden izgalmával, küzdelmével és örömével együtt.

A fesztivált hosszú hónapok kemény munkája előzte meg, amiről a kívülállónak természetesen csak sejtése lehet, vagy még az sem. A munka igen szerteágazó volt, a konferencia szakmai előkészületeitől a fotópályázat megszervezésén keresztül egészen a szórakoztató programok rendezéséig. Őszinte elismerésem a Magyartarka Tenyésztők Egyesülete munkatársainak, akik a nagyszerű szervezőmunka mellett a rendezvényhez szükséges anyagi háttér megteremtéséről

is gondoskodtak, hiszen támogatók nélkül lehetetlen ilyen horderejű programot megvalósítani.

Engedjék meg, hogy a továbbiakban személyes gondolataimat, érzéseimet osszam meg Önökkel a Tarka Fesztivállal kapcsolatban.

Mitől „marha jó” ez a rendezvény? Természetesen attól, hogy a szervezők egyik célja a magyartarka marhahús fogyasztásának népszerűsítése, amihez nemcsak tudományos, hanem nagyon is populáris eszközöket is használnak, hiszen mi sem áll közelebb a magyar ember szívéhez (gyomrához), mint a gasztronómia? A közös főzőcske azonban másról is szól: az együttlétről, a családi, baráti kötelékek szorosabbá válásáról.

De nem csupán ettől olyan nagyszerű ez a fesztivál. A programok minden korosztályt megszólítanak, az óvodástól a nyugdíjasig, a "tomboló" kamasztól a felelősségteljes szülőig. Sőt, a tűzijáték, a fő-

zőcske, a koncertek, a zenés-táncos műsorok néhány órára még a szülőből is gyereket, az idősből is fiatalat varázsolnak. Ráadásul a "könnyedebb" szórakozás mellett - a fotókiállításnak köszönhetően - kultúraéhségünket is csillapíthatjuk.

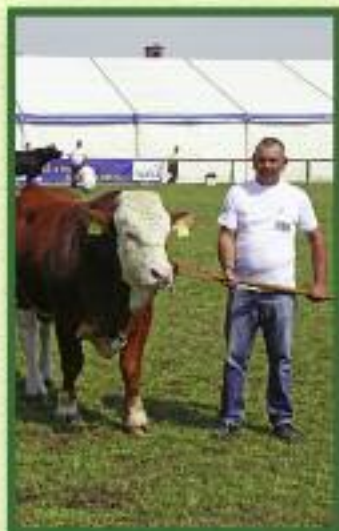
Meg kell említenem a rendezvénynek egy további értékét is: a szervezőknek azt a törekvését (és eredményességét), amelyet a magyar mezőgazdaság helyzetének jobb tétele motivál. Emellett kiemelkedik a hagyományápolás, hiszen a magyartarka szarvasmarha hungarikum, ha szabad ezt a kifejezést használnom.

És még egy érv, ami amellett szól, hogy ez a programsorozat tényleg "marha jó": ezen az augusztusi hétvégén évről évre egyre több bonyhádi érzi úgy, hogy tartalmasan, lélekben feltöltődve múltatta az idejét, és jövőre újra eljön családjával, barátaival a Tarka Fesztiválra.

Farmer Expó, Debrecen 2008. augusztus 27-30.

Farmer Expó, Debrecen 2008. augusztus 27-30.

Farmer Expó, Debrecen 2008. augusztus 27-30.

Farmer Expó, Debrecen 2008. augusztus 27-30.

Füller Imre ügyvezető igazgató, MTE

AGROKOMPLEX 2008 NYITRA

A Szlovák Tarka Tenyésztők Egyesületétől a 2008. augusztus 20-án - az Agrokomplex 2008 Mezőgazdasági Kiállítás keretein belül - megrendezett 3. Nemzeti Állattenyésztési Kiállításra kaptunk meghívást. Az egyesület ügyvezető igazgatója, Richard Rusnák úr felkérésére a szlovák tarka show bírálata volt a feladatunk. Megtisztelőnek éreztük a felkérést, hiszen két évvel ezelőtt Rácz Károly elnök úrral már bíráltunk az első Nemzeti Állattenyésztési Kiállításon is. Most Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezetővel végeztük el a bírálatot.

2008. augusztus 19-én késő délután érkezünk Nyitrára, ahol ügyvezető igazgató úr és munkatársai fogadtak bennünket a kiállítás területén. Végre volt időnk beszélgetni közös dolgainkról, a tarka tenyésztésének helyzetéről náluk és nálunk. A fajta létszáma megegyezik a két országban, mégis a tenyésztésszervezés terén óriási a különbség. Mi idehaza, Magyarországon nagyon szétaprózottak vagyunk, kicsi az aktív populációnk, míg náluk a megmaradt nagyüzemekben van az állattenyésztés zöme, így a fajta tenyésztése is főként ott történik. A termelésellenőrzött állomány létszáma is jóval magasabb, hiszen szinte az összes tehén termelésellenőrzött. Ennek ellenére a tenyészbikák között a hazaiak igen kis részarányt képviselnek. Az országban működő mesterséges állomások külföldi tulajdonban vannak, és mindegyik zömében saját országának tenyészbikáját forgalmazza. Támogatások terén pedig úgy tűnik, a magyar tenyésztők állnak jobban. (Megjegyzem, sokkal jobban.)

No, de vissza a kiállításhoz! Az augusztus 21-25-ig nyitva tartó kiállítást bírálatok előzik meg, a tenyésztők már ekkor megjelennek. A fajtát idén 2 tenyészbika, 10 tehén, 10 vemhes üsző képviselte. Különböző tenyészetek ivadékcsoportokat is állítottak ki, ők is versenyeztek, így volt

4 Ress, RSS-0001, 3 Dionis, DIK-005, 4 Egos-ET, EGE-003, 3 Van Dyck, RAO-012, 4 Van Dyck, RAO-012 egy másik tenyészetből, 2 Hirmer Moet és 2 Rumba egy tenyészetből, 4 Promain, POP-002, 4 Rumba, RAO-006 és egy másik tenyészetből 3 Rumba, RAO-006. Nehéz dolgunk volt, hiszen összesen 55 állatot kellett bírálnunk és díjaznunk. Szépen előkészített és jól felkészített állatokat értékelhettünk.

Az első laktációs tehéncsoportból az első helyezett egy Ress apaságú, nagyon szép tőgygel rendelkező állat lett, melynek napi tejtermelése 28,7 kg, tenyésztője a Kozárovce Szövetkezet, a csoportban ő lett a legszebb tőgyű állat is. II. helyen egy Zarmor lány végzett 31,4 kg napi termeléssel, míg a harmadik Bonsai apaságú lett 29,5 kg tejtermeléssel.

A többlaktációs csoportban első helyen egy Samurai lány végzett, 4. laktációs termelése 11377 kg tej (4,48 % tejszír és 3,36% fehérje), most kezdte meg az 5. laktációt. Tenyésztője a Dolné Pribelce Szövetkezet. A második egy második laktációs Hornit lány lett, első laktációjában 5533 kg tej 4,93 % tejszír és 3,83% fehérjetermeléssel. A harmadik helyezett Ress apaságú a második laktációját termeli. Első, 275 napos laktációs termelése 6315 kg tej 4,29 % tejszír és 3,47% fehérjetermeléssel. A végső összevetésben a kiállítás legszebb tőgyű tehene címet a kozárovcei szövetkezet Ress apaságú tehene nyerte, míg a nagydíjas "sampion" a Samurai lány lett, aki 5. laktációját termeli, tenyésztője és tulajdonosa a Dolné Pribelce Szövetkezet.

Egyesületünk különdíját a legszebb tőgyű tehén kapta.

Vemhes üsző kategóriában az első csoportban a következő helyezések születtek:

- I. Ress apaságú 2008. 01. 19-ről vemhes a Walbotól
- II. Ress apaságú 2008. 01. 13-ről vemhes a Diolittól
- III. Rumba apaságú 2008. 01. 15-ről vemhes a Hisattól

A vemhes üszők második csoportjában:

- I. Epo apaságú 2008. 01. 14-ről vemhes a Dionistól
- II. Maigold apaságú 2008. 03. 10-ről vemhes a Waltól
- III. Epo apaságú 2008. 02. 06-ről vemhes a Van Dycktől.

Összevetésben a vemhes üsző kategóriát az Epo apaságú nyerte. Nagyon szép állatnak adhattuk a legszebb vemhes üsző címet. Kiváló lábszerkezettel rendelkezik, igazi kettős jelleget mutat, kellően mély, magas és nagyon jól izmolt, mégis a kiváló tejtermelésre utaló jelek is észrevehetők!

Az ivadékcsoportok versenyét az Egos lányai nyerték, második helyen a Ress, harmadikon pedig a Van Dyck ivadéakai végeztek.

Szívből gratulálunk a Szlovák Tarka Tenyésztők Egyesületének a színvonalas kiállításhoz! Gratulálunk a nyerteseknek is, és sok sikert kívánunk a tenyésztői munkájukhoz!

Szeretném még elmondani a Tisztelt Olvasóknak, hogy ne higgyék el, hogy a két ország kapcsolata olyan, amilyennek a politikusok és a média lefesti. Mi régóta nagyon jó kapcsolatban vagyunk szomszédunkkal, és a hétköznapi emberek szintjén nap, mint nap ezt is tapasztaljuk.

Dr. Húth Balázs tenyésztés- és marketingvezető, MTE

15 ÉVES A FARMER EXPO

Tenyésztés és gasztronómia együtt, egy helyen

Immáron 15. alkalommal, augusztus 27-30. között zajlott Debrecenben a hagyományos Farmer-Expo, amely régi színvonalával és családiasságával fogadta mind a kiállítókat, mind az ide látogatókat.

A Magyararka Tenyésztők Egyesületének taggazdáságai 2 tenyészbikával, 2 borjas tehénrel és 6-6 vemhes, illetve szűz üszővel képviseltették magukat. A magyararka tenyészállatok létszáma lehetővé tette, hogy vemhes üsző, szűz üsző, valamint borjas tehén kategóriában mérjük össze a fajtát reprezentáló egyedeket. Az összevetésre a kiállítás nyitó napján, szerdán délelőtt került sor. A bírálatot Vágó Barnabás küllemi bíráló vezette, aki 2007 augusztusától látja el a kelet-magyarországi régió bírálói és kapcsolattartási teendőit. A kiállított hat szűz üszőből első díjat kapott a 105-ös katalógusszámú Cica (apja: 19007 Kocséri Derű Brasil), tenyésztője és kiállítója a Martinek Farm Bt. Hajdúnánásról. Második lett a Medve János által kiállított 106. katalógusszámú Gyáva, apja 14938 Gyúrói Sokoldalú Ákos. A korcsoport harmadik helyezette a 103. katalógusszámú Eszti (apja: 19008 Polányi Dráva Zsenge), tenyésztője és kiállítója a hajdúnánási Béke Mg. Szövetkezet. A kiállított vemhes üsző kategória első helyezette a 111. katalógusszámú Móni (apja: 14500 Mindszenti Refrén Zitat), tenyésztője és tulajdonosa a hajdúböszörményi Béke Agrárszövetkezet. Második lett a 114. katalógusszámú Nóri (apja: 14427 Bonyhádi Rex Halling), kiállítója a Martinek Farm Bt. Hajdúnánásról, míg harmadik díjat kapott a 115-ös Borcsa (apja: 13951 Német Hold), tenyésztője és tulajdonosa Dembrovski Sándor, Németsziget. A kiállított két borjas tehén közül az első díjas a derecskei Petőfi Mg. Kft. tulajdona, a 133. katalógusszámú Jolán lett, apja: 14588 Kocséri Rába Hillmann.

Az egyesület két különdíja közül az egyiket a hajdúnánási Béke Mg. Szövetkezet kapta a bemutatott Polányi Dráva Zsenge szűz üsző ivadékcsoportért, a másikat pedig a derecskei Petőfi Mg. Kft. által bemutatott Bonyhádi Színvonalas Husberg apa-

ságú tenyészbika bemutatásáért ítéltük a tenyésztőnek.

Már hagyomány, hogy a kiállítás keretében a magyararka-tenyésztés bemutatása mellett fontos szerepet tulajdonítunk a fajta kimagasló húsminősége széleskörű megismertetésének. Nem volt ez másképp idén sem.

A Magyararka Tenyésztők Egyesületének régi törekvése, hogy a fajta által termelt kiváló minőségű húst ne csak a nyugat-európai vásárlók élvezhessék, hanem a hazai fogyasztók asztalára is kerülhessen belőle. Így fellendülhetne a rendkívül alacsony magyarországi marhahús-fogyasztás, amely egyfajta értékesítési biztonságot, kiszámíthatóságot jelentene a magyararka-tenyésztőknek is.

Az elmúlt év februárjában Békéscsabán életre hívott gasztronómiai találkozót azóta kettő követte: tavaly augusztusban a debreceni Farmer-Expón, majd ez év nyarán Budapesten, az Országos Széchényi Könyvtárban a Magyarok Nagy Asztala rendezvény keretében. Célunk az volt, hogy egy asztalhoz ültessük és közös gondolkodásra készítsük a tenyésztőket, húsfeldolgozókat, kereskedőket és a gasztronómiai szakma képviselőit. Sikerként könyveljük el, hogy folyamatosan bővül a minőségi magyararka húst forgalmazó üzletek száma, a vásárlók keresik e kiváló terméket, és hajlandók ezért többletpénzt is áldozni.

Ebben az évben mérőföldkőhöz érkezett a márkázott magyararka húsprogram, hiszen az egyesület együttműködési megállapodást kötött a CORA Magyarország Kft.-vel, a keszthelyi Pannon Egyetem Georgikon Mezőgazdaságtudományi Karával és a hajdúnánási Lac-Hús Kft.-vel a hosszú eltarthatóságú (28 nap), vákuumban érlelt magyararka hús előállítására és a termék bevezetéséhez szükséges mikrobiológiai vizsgálatok elvégzésére. Az együttműködés keretében előállított érlelt marhahúst a magyararka értékesítésében több éve élenjáró CORA áruházak forgalmazzák. A 15. jubileumi Farmer-Expo a nagyszámú látogató miatt jó lehetőséget kínált számunkra az együttműködés fo-

gyasztói megismertetésére. A debreceni CORA áruház munkatársai a Magyararka Tenyésztők Egyesülete standján a kiállítás teljes ideje alatt kóstoltatták az érdeklődőkkel a hazai alapanyagokból, hazai munkaerővel előállított "Íz és Hagomány" termékeket. A kihelyezett látványhűtő vákuumfóliázott és védőgázos, tálcás kiszerezésű magyararka hússal töltöttük fel, amely szintén nagy érdeklődést váltott ki a látogatók körében.

A legnagyobb sikert mégis a pénteki és a szombati nap hozta, amikor közel 700 adag pörköltet és faszénen sült húst kóstoltattunk a vásárló látogatókkal. Az ételt a hajdúnánási Magyaros Étterem mesterszakácsa készítette el, míg a nemes célra felhasznált bikát a derecskei Petőfi Mg. Kft. tenyésztette. A kóstoltatással egybekötve a tavalyi évhez hasonlóan az idén is kérdőívet töltöttünk ki a lakosság marhahús-fogyasztási szokásainak felméréséhez. A kapott eredmények figyelemre méltóak, és némi optimizmussal tölthetnek el bennünket.

A megkérdezettek kétharmada havi rendszerességgel fogyaszt marhahúst, míg 98 százalékuk gyakrabban vásárolna, ha folyamatosan jó minőséghez jutna. Meglepő volt számunkra, hogy az emberek közel 80 %-a csak otthon fogyaszt marhahús ételeket, és csupán 20 %-uk teszi ezt étteremben. A változó minőséggel lehet összefüggésben, hogy leggyakrabban pörkölt és leves elkészítéséhez vásárolnak marhahúst, a jó minőségű alapanyagot igénylő frissen sültet a válaszadók kevesebb mint 20 %-a jelölte meg. A marketingstratégia kidolgozásakor figyelembe kell venni, hogy a fogyasztók 90 %-a előnyben részesíti a magyar termékeket, és az ár befolyásoló szerepét csak 10 %-uk tartja elsődlegesnek. Leginkább a minőséget és az eredetet ítélik a legfontosabbnak a vásárláskor. A megkérdezettek 2/3-a azonban nem tudja, hogy a marhahús az egészséges élelmiszerek közé tartozik, e tekintetben jelentős reklámkampányra lenne szükség az objektív tájékoztatás érdekében.

Dr. Polgár J. Péter egyetemi docens, PE Georgikon Mezőgazdaságtudományi Kar

AZ EURÓPAI HEGYI TARKA TENYÉSZTŐK SZÖVETSÉGÉNEK ELNÖKSÉGI ÜLÉSE KRAKKÓBAN

A Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete képviselőjében Füller Imre ügyvezető igazgató (EVF elnökségi tag) és Polgár J. Péter szakbizottsági tag (EVF titkár) vett részt az Európai Hegyi Tarka Tenyésztők Szövetségének 2008. évi elnökségi ülésén, Lengyelországban. A feladat ez alkalommal nem csupán az elnökségi ülésen történő képviselői gyakorlása volt, hiszen az előző évi zágrábi kongresszus végén hazánk vette át a lobogót, vagyis vállalta a 28. kongresszus megszervezését. A szervezőmunka elindult, és ennek egyik első konkrét eredményét, a szervezőbizottság által elkészített meghívót is magunkkal vittük. A kongresszus előzetes anyagait a már működő kongresszusi honlapon www.agroeuropa.hu/simmental2009/ is megtekinthetik az érdeklődők, illetve azt az Egyesület honlapjáról is letölthetik.

Egésznapos autózás után érkezünk augusztus 27-én Krakkóba, ahol a szállás elfoglalását követően már csak egy sötétedés utáni sétára maradt időnk a történelmi belvárosban.

Másnap reggel az elnökségi ülés színhelyére, az Állattenyésztési Biotechnológiai Kutatóintézetbe buszoztunk, ahol a vendéglátók protokolláris üdvözlő programja után rövid szemlét tettünk az intézetben is. Ezután már a tényleges elnökségi ülés következett, ahol a 18 tagországból érkezett 14 küldöttség nyilvánított véleményt az egyes pontok tartalmáról, feladatairól. Az ülést Josef Kucera elnök úr (Cseh Köztársaság) és Georg Röhrmoser első titkár úr (Németország) vezette le.

Az előző ülésen hozott határozatok ratifikálása, a költségvetés és a tagságot érintő kérdések után került sor a napirendben a Magyar Tarka Tenyésztők Egyesülete invitáló előadására. A 2009. szeptember 22-27. között tartandó 28. kongresszus előzetes programját, színhelyét és szakmai tartalmát körvonalazó prezentációt - érzésünk szerint - örömmel fogadták az ülés résztvevői. Minden ország képviselőinek kezébe is került a nyomtatott meghívóból, s reméljük, érdeklődésüket és lelkesedésüket otthon maradt tenyésztőiktársaiknak is továbbadják. Több egyéb, a közeljövőben

tartandó regionális, illetve nemzeti szakmai rendezvény, kiállítás időpontja és programja is bemutatásra került. Ezek közül a legnagyobb érdeklődésre az április elejére szervezett steiermarki (Ausztria) tartományi tenyészállat kiállítás és tenyészszemle számíthat.

A több mint 3 órás ülés végén a küllemi munkacsoport tevékenységéről tartott színvonalas beszámolót Johann Tanzler úr (Ausztria), a munkacsoport vezetője.

Az Európai Szövetség további feladatainak meghatározása között több felszólaló a tagországok aktivitásának növelését, a folyamatos információáramlás megteremtését tartotta a legfontosabbnak.

A kora délután véget ért programot egy rövid ebéd és városnézés követte, majd a Wieliczka melletti sóbánya megtekintése zárta. A tárnák mélyén hamarosan rácsodálkoztunk az emberi kéz és akarat teremte erejének számos eredményére. Kápolnák, sőt, föld alatti templom és csodálatos szobrok 93%-os tisztaságú kőből készült faragványai szegélyezték az egyre mélyebbre vezető folyosókat. Vezetőnk történeteit hallgatva, 2 órás gyalogtúránk végén - bevallom - kissé megkönnyebbülve szálltam be a felfelé vivő liftbe.

Másnap reggel elhagytuk Krakkót, s a Krasne mellett lévő Malopolskie Mesterséges Termékenyítő Állomás és Biotechnológiai Centrum bikabemutató programján vettünk részt.

A régióban az innen irányított évi 250 000 termékenyítés jelentős hányada hegyi tarka, de emellett a hagyományos lengyel vörös és több egyéb tejelő és húshasznú szarvasmarha is megtalálható kínálatukban. A bikákat igényes környezetben, kiválóan szervezett felvezetéssel és szakmai információkkal mutatták be. Mint felmérhető volt, az éves szinten értékelődő 2-3 saját bika mellett jelentős a bajor tarka bikák aránya, volumene a tenyésztésben. Az éves tejtermelés átlaga 2007-ben 4943 kg volt, 4,06% zsír és 3,36% fehérje beltartalommal.

A hizlalásban elért éleltnapi gyarapodás 900 gramm körül mozog, amihez 56-57%-os vágási kitermelés társul.

A törzsállomány aktív nőivarú létszáma mintegy 6000 tehénre tehető. Ezután Lancutba autóztunk, ahonnan a kastély, majd egy hintó- és kocsimúzeum megtekintését követően érkezünk Sanokba. A megtett több mint 200 km után örömmel vettünk részt a házigazdánk által szervezett közös vacsorán, ahol a lengyel konyha és a "Kárpátok menti régió" ételspecialitásait kínálták.

Reggel már megpakolt autóval, sajnos kellemetlen, borús időben indultunk Rudawka Rimanovskára, a 4. Országos Lengyel Tarka Kiállításra. Útközben megtekintettük Lengyelország legnagyobb tarcaállományát, ahol a régi és az új technológia egymás mellett volt megtekinthető. Impozáns látványt nyújtott az augusztus végén gyönyörűen zöldellő legelőn pihenő tehéncsoport.

A kiállításra érkezve egy alattunk elterülő gyönyörű völgyben elhelyezkedő, szépen megrendezett szakmai kiállítás képe fogadott minket. A bírálatra felvezetett több mint 60 üsző és tehén jó kondíciójú volt, s egységes képet mutatott. A rendezők a háromtagú bíráló csoportba Hugo Valentin urat, a Világszövetség korábbi elnökét (Olaszország), Richard Pichler urat, az Európai Szövetség előző elnökét (Ausztria), és Jozef Kucera urat, az Európai Szövetség jelenlegi elnökét (Cseh Köztársaság) kérték fel. A különböző kategóriákban felvezetett üszők és tehenek tulajdonosai és felvezetői kitörő örömmel fogadták az elért helyezéseket, érezhetően lelkesen és komolyan véve az itt elért sikert. Talán ezt a hangulatot átveve, a program végére a nap is kisütött, s nem fenyegette tovább az üde zöldben megrendezett kiállítást a kellemetlen eső rémképe.

Ez a kellemes időjárás jellemezte hazautunkat, melyet végig a látottak értékelésével és rendszerezésével töltöttünk. A feladat: 2009-ben egy tartalmas szakmai keretet adni az Európai Hegyitarka Tenyésztők 28. Kongresszusának. Megmutatni a magyartarka-tenyésztés impozáns eredményeit, valamint azt a kultúrát és környezetet, ahol a hazai tenyésztők ezeket létre-

Dr. Flink Ferenc vezető-főtanácsos, MgSzH Központ

ÚJABB MŰHELYMUNKÁK AZ UNIÓBAN

Már nem először igyekszem a magyartarkás társadalmat tájékoztatni azokról a fejleményekről, amelyeket az Európai Unió Mesterséges Termékenyítő Állatorvosok ún. AI Vets Repvet és Cattle Qualivet munkacsoport ülésein megtárgyalunk. A gyakorló állattenyésztő esetleg azt gondolhatná, hogy ez számára eléggé érdektelen, talán a tenyésztőszervezettel együttműködő két mesterséges állomás vagy a jáki sperma-raktárközpont technológusait érdekelhetné ez a kérdés, azonban a viták háttérben mindig ott lapul a fogyasztóvédelem, az egészséges utódállomány létrehozásának garanciája, a fertilis szaporítóanyag iránti igény. A legutóbbi, májusi belgiumi munkacsoportülés több kérdésben hozott előrelépést.

Kéknyelv betegség

Ana Grandos Chapatte a belga delegátusból tájékoztatást adott, hogy másnap a liege-i egyetem állatorvos-professzora, Claude Saegerman a betegség legújabb fejleményeiről és a spermatermelésre gyakorolt hatásairól részletes előadást tart. (Ennek részleteit a Holstein Magazin 2008/3 száma tartalmazza.) Ana Grandos néhány adatot említett, melyek szerint Belgiumban az elmúlt szezonban 6870 kéknyelv fertőzést állapítottak meg, melyekből 4457 volt szarvasmarha eset. A fertőzöttség az ország nyugati és északi területein halmozódott. A mesterséges termékenyítő állomás állományában múlt júliusban mindössze egy szerokonverziós eset volt (PCR-rel egyébként az állat negatív volt), aztán a szeropozitivitás az állományban augusztusra 75 % mértékűre, szeptemberre 90 % -ra emelkedett. A PCR- diagnosztika októberben kezdődött meg, és a vizsgált egyedek 80 %-a még decemberben is pozitív volt. A fertőzöttség januártól drasztikusan lecsökkent, és márciusra gyakorlatilag meg is szűnt. Vírus izolációs tesztek a magas költség miatt nem végeztek.

A fertőzöttség első két hónapja alatt a spermagyűjtés szünetelt, később a különösen fontos bikák ugrottak, ha a PCR-tesztjük kedvezőnek mutatkozott. Öt hónap után már csak a minták 10 %-a bizonyult pozitívnak. Azonban két bika következetesen pozitív eredményt mutatott. Van egy olyan bikájuk is, amelynek vérvizsgálata következetesen

negatív, de a spermája hordozza a vírust! A termékenyítő állomás apaállatai közül - amelynek bikaparkja átlagosan 75 egyed - ,kettő vált azoospermiasá a fertőzöttség alatt. Csaknem minden bika mutatott valamilyen klinikai tünetet, leginkább lázat.

A spermatermelés és a spermaminőség a szokásosról 60 % -ra csökkent.

A járványvédelemre vonatkozóan figyelembe vették az ajánlásokat. A szúnyogok elleni vegyszeres /gyógyszeres kezelést alkalmazták, noha féltek, hogy kedvezőtlen hatása lehet a spermatermelésre. Számos termékenyítő állomás használ védőkerítéseket az istállók körül szúnyogháló sűrűségű szövetekkel, légfüggőnyt az ajtóknál, erős túlnyomásos ventilációt az épületekben. Az a kísérlet, amelynek során másfél méter magas, kerítészerűen kifeszített szúnyoghálót próbáltak a védekezést megoldani, kudarcot vallott, mert azt moszkító alkatú vérszívókra találták ki, s a Culicoides szúnyogok magasabban repülnek. Különösen fontosnak bizonyult viszont az istállók gyakori kitakarítása (2-3 hetente) a C. Obsoletus szúnyogfaj gyanúba kerülése következtében. Ez a szúnyog ugyanis szemben a C. Imicola-val, különösen vonzódik az épületekhez. A kép eléggé komplex és kevésbé átlátható, lehetséges más szúnyogfajok vektor szerepe is. Mindenesetre annyi levonható, hogy a rovarcsapdákat kint és bent is célszerű felállítani, ha a vektoraktivitást monitorozni kívánjuk.

A védőoltás jelenleg Belgiumban kötelező, a vakcináció a juhoknál kezdődött el. Júliusban, amikor az oltás a szarvasmarháknál elkezdődött, megtörtént a bikáknál is, függetlenül a szerológiai státusz állapotukra. Ismeretes egy kísérlet, amikor Svájcban, már a termelésből kivont (letermelt) bikáknál két adagos dózissal alkalmaztak védőoltást, de az sem okozott különösebb problémát, hőmérsékletemelkedést, sperma minőségromlást. Ha ennek eredményét kiértékeltek, nyilvánosságra hozzák. A legtöbb országban a védőoltás önkéntes, és kockázatelemzésen alapul. Belgiumból spermát is exportáltak Hollandiába a sperma PCR-tesztre hagyatkozva.

A műszalmák vonalkódos jelölése

Ulrich Wischi (Svájc) bemutatta azt a doku-

mentumot, amit Alain Malfosse a NAAB-nak és az ICAR -nak (állat-regisztrációs nemzetközi szervezet) írt. Ennek visszajelzése - arra vonatkozóan, hogy a termékenyítő állomásokat 3 karakter kódolja, és szabadon alkalmazhassanak további információkat - az ICAR-weblap tanúsága szerint kedvező fogadtatásra talált. A rendszer kompatibilis lesz az USA-ban használatos NAAB kódokkal is. A vonalkódolás, noha nem gyorsabb a területen tapasztalható egyéb megoldásoknál, javíthatja a nyomon követhetőséget, megbízhatóságot, a kísérletek kiértékelhetőségét.

Sperma minőségellenőrzés

Claus Leiding, a munkacsoport német vezetője bemutatott egy projektet Németországból, amelyben ejakulátumonként 4 műszalmát küldtek vizsgálatra a hannoveri egyetemre a membránok épsége és az akroszóma-reakció megállapítása céljából. Az eredmények eléggé változatos képet mutattak, ami annak a szükségét jelzi, hogy a spermatermelés ellenőrzésére még nagyobb gondot kell fordítani. A DNS-integritást havonta ellenőrizték, s ez kibővül az akroszóma-reakció vizsgálatával, valamint vérből az E vitamin ellátottság és a kalciumszint mérésével. A vizsgálati költségek mintánként 4 eurót tesznek ki. Jelenleg még nincs értékelhető eredmény, ami a fertilitás előjelzésében használható lenne. A megbeszélés során többen kitértek az ejakulátumok, sőt, szériákon belül a műszalmák közötti különbségekre. Norvég vélemény szerint a szelénnek az E vitaminnál nagyobb fontossága van a szaporodásban. Egy közeljövőben záruló dán kísérlet - amit 180 fiatal bikával folytattak le -, azt sugallja, hogy az életképesség (membránintegritás) mint paraméter hasznosítható lehet a fertilitás becslésében. A nem patogén mikrobaszám (szennyező csírák mennyisége) a spermában ugyancsak szignifikáns tulajdonság lehet a viták, vélemények alapján.

Szexált (ivar- specifikus) sperma

Prof. Detlef Rath, a mariensee-i kutatóintézet igazgatója meghívott előadónak vett részt a munkacsoportülésen, s tartott előadást a szexált sperma minőségparamétereiről.

Megerősítette, hogy a szexált sperma használata nagymértékben függ a minőségkaraktereitől, a praktikus felhasználhatóságától, a kockázatok számbavételétől és az ártól. (ez utóbbi értelemszerűen a know-how licencköltségeket is magában foglalja). Az előnyök között felsorolta az eladásra felkínálható magasabb üszömenyiséget, a nőivarú állományhányad szelekciós lehetőségeinek növelését és a kevesebb gazdaságtalanul felnevelhető bikaborjat. A hátrányok között szembevetendő a magasabb ár és a csökkent(ebb) fertilitás. Egy példával illusztrálta, hogy egy állományban 225 nőivarúból 109 fogamzott meg, az egy vemhesülésre e módon 129 euró költségráfordítás mutatkozott, viszont 80 %-ban üszőborjat produkáltak. A deficit -ahogy a példa is mutatta - borjanként valamivel több, mint 15 eurót tett ki a nem ivarorientált spermához képest.

Az elhúzódozó feldolgozási idő, a sperma "megmunkáltsági" fokának növekedése egyúttal növeli a befertőződés veszélyét, ami az IVF-technológiáknál kockázati tényező. A termelési technika és a minőség megtartását célzó eljárások álltak a megbeszélés fókuszában. Jelen időszakban Dániában mintegy 50 bikát foglal magában ez a program: 10 jersey, 10 dán vöröst és 30 holsteint, elmondásuk szerint jó NRR-t érnek el velük. Felvettem, hogy a szex orientáció bizonyára a freemartinizmust is redukálja. A megkívánt minőségparaméterek tekintetében az 50 % + motilitást és a 2 millió élő ondósejtszámot tekintենek minimumnak.

Qualivet honlap

Az elnök bemutatta, hogy a Qualivet-nek elektronikus honlapja van a Német Nemzeti Szarvasmarha Website keretében, elérhetősége www.adr-web.de, ezen belül a QualiVet és quali001 karakterekkel. Kéri, hogy javasoljunk közzétételre alkalmas anyagokat, mint például a jegyzőkönyveinket. Reméli, hogy a website hasznos lesz az AI Vets regisztráltaknak és kapcsolatbővítésre is felhasználható.

AI Vets Találkozó

Detlef Rath sürgetne egy előzetes döntést (állásfoglalást) arról, hogy a 2009. szeptemberi ghent-i ESDAR közösen kerüljön-e megrendezésre. Tolmácsolta az ESDAR-osok véleményét, miszerint az eddig egy ízben megrendezett közös találkozó hasznos volt, és folytatni szeretnék. A "kettős" találkozóra 130 delegátus regisztrált, s több ESDAR-tag "hallgatott át" az AI Vets találkozóra, mint fordítva. A felvetést élénk vita követte. Érzelmileg is motivált ellenvélemé-

nyek féltik az AI Vets találkozók családias, bensőséges jellegét, de szakmailag is kritizálták, hogy a mesterséges termékenyítés kevéssé állt a fókuszban. A személyes kapcsolattartást a celle-i találkozó esetében az is nehezítette, hogy ebben az időben Hannover környékén nagyszámú más (kulturális) eseményre is sor került, emiatt a résztvevők szálláshelyei nagyobb földrajzi távolságokra voltak (pl. a miénk többórás autótútra). Így abban mindenki egyetértett, hogy az esetleges folytatásnál egy közös szálláshely (hotel) mindenképpen fontos, ez viszont megnehezíti a szervezők dolgát, mert korai regisztrációt kíván. A munkacsoport a májusi munkaiüléseit is szívesen kihelyezné más és más országokba, hogy -úgy, mint Ciney-ben - a termékenyítő állomások gyakorlatát is tanulmányozhassa. Úgy tűnik, erre ígéretet is kaptunk, Ole Andersen jövő májusra Dániába hívna a csoportot.

Mivel a kérdésben a társaságunk eléggé megosztott, magyar delegátus javaslatára az elnök egy felmérő kérdőívvel fordul egyrészt a tavalyi találkozó résztvevőihöz, másrészt az utrechti ideai találkozó után annak jelenlevőihöz, hogy szavazzanak a folytatásról. Ha a szavazás elveti a közös találkozó megrendezését, 2009-ben a cseh tagállam szervezné az AI Vets-t önállóan.

A magyar fél mindenestre megjegyezte, hogy Magyarország 2010-ben szívesen adna otthont a találkozóknak.

Kansperma Direktíva (90/429)

A Brucella suis-vizsgálatok a mesterségesen termékenyítő kanoknál meghatározott időközönként kötelezőek az életük teljes időtartama alatt. E célra csak a puffertolt brucella antigén-teszt van hitelesítve, azonban a teszt érzékenysége, specificitása eléggé kérdéses. Előfordulnak keresztreakciók a Yersinia Enterocolitica-val, ami hamis pozitív eredményekhez vezet. Hollandiában e téves reakciók miatt már 100 000 euró gazdasági kár jelentkezett, Franciaországban már ELISA próba is létezik a Brucella suis diagnosztikára.

Tervezett intézkedés: döntöttünk, hogy feljegyzés készüljön a Bizottság számára. Stuart Revell (UK, elnök) jelezte, hogy Hanneke Feitsma (Hollandia) elkészíti a tervezetet. Magdalene Zietara abban segít, hogy kérdést intéz a Bizottsághoz: mi az oka, hogy csak a puffertolt brucella antigén-teszt a hivatalos a vizsgálatok számára? Ehhez neki szüksége van azokra az adatokra, amelyek rámutatnak a fals reakciók előfordulására. Bernard Querin (Franciaország) összeállítja azokat Magdalene Zietara (EU Comission) számára.

Bikasperma direktíva (88/407)

Ismét előkerült az a téma, amikor a laboratórium egynél több bikaállomás részére is dolgoz fel spermát.

A problémát főleg az okozhatja, hogy ha az egyik bikatartó helyen állategészségügyi gond (fertőzőttség) adódik, az a másik állomáson is súlyos zavart eredményez, mert a laboratórium összeköti őket. Hollandiában a laboratórium mindössze pár napig nem üzemel, ha az egyik állattartó helyen egészségügyi probléma jelentkezik. Nem alakult ki egyetértés, hogy ezt a megoldást ajánljuk a közösségen belüli alkalmazásra.

Az elnök olyan megoldási javaslatot tett, hogy fejlesszük ki a tervezetet, és most újonnan definiáljuk, mit is értünk laboratóriumon és bikatartó helyen.

Bluetongue ismét, és a védekezés

A kérdést igazgatási vetülete miatt a RepVet is tárgyalta, ennek summázatát közlöm:

A legtöbb országban immunizálások történtek. Az immunizációk későn kezdődtek, miután a vakcina tender is késlekedett. Ez jelentette a szűk keresztmetszetet a védőoltásoknál. A védőoltás nem kötelező pl. az Egyesült Királyságban és Hollandiában sem. A védőoltások becsült költsége eddig 130 millió eurót tesz ki. A Bizottság a költségek 100 %-át elismeri, ha új járványkitöréskor van szó. Viszont az ismételt kitérőseknél már csak 50 % mértékű az elismert költségtérítés. Az albizottság által összeállított anyagot a delegátusok az elnök útján megkapták. Erwin Hasenpusch bizottsági tag ezt még szóban is kiegészítette. Számos kérdésre azonban továbbra sincs megnyugtató válasz.

- ♦ az utolsó, virológiailag pozitív apaállat el-távolítása után mennyivel később állítható helyre a spermagyűjtő központ normális státusza,
- ♦ az SCC (spermagyűjtő központ) speciális egységnek számít-e a betegség szempontjából,
- ♦ szükség van-e a PCR-re a BT- vírus detektálására a spermában,
- ♦ mi a Bizottság állásfoglalása a kérdésekben?

Utóbb egy kisebb vita bontakozott ki az egyéni tesztek és a kevert minták kérdésében. Németországban és Hollandiában a nemzetközi kereskedelmi használatra egyedi vizsgálatokat alkalmaznak. Az elegyminták használata csupán az országon belüli kereskedelem céljára elfogadott.

Vranovics Károly értékesítési menedzser, Agro Legato Kft.

ÚJ MAGYAR FEJLESZTÉSŰ FEJÉSTECHNOLÓGIA A HAZAI PIACON: HUNGAROLACT

Az Agro Legato Kft. 1996-ban alakult, budapesti székhelyű, dinamikusan fejlődő, magyar tulajdonú vállalkozás. Magyarországon elsők között kezdte meg a tejipar (tejtermelés, állategészségügy, szaporodásbiológia, valamint tejfeldolgozás) integrált kiszolgálását magas minőségű termékekkel.

Cégünk az Agro Legato Kft. ma a világ vezető vállalatainak megoldásait kínálja, emellett számos cég hivatalos közép-európai képviselője, technikai támogató központja is.

Szinte minden közép-európai országgal **rendszeres kereskedelmi kapcsolatot tartunk fenn**, helyi képviselőkön, vizsonteladókön keresztül.

Az Agro Legato Kft. már a múltban is fejéstechnológiával foglalkozó vállalat volt. Az Európai Unió csatlakozása után az eredetileg képviselt új-zélandi technológia helyett keresnie kellett egy az Unión belüli gyártót. Több próbálkozás után egyre erősödött az a törekvés a cégen belül, hogy a meglévő kapcsolatai illetve szakembergárdája alapján saját technológiát fejlesszen ki. Itt a több éves csendes fejlesztés 2008 áprilisára hozta meg a gyümölcsöt a megalapozott műszaki tudású szakemberállomány a hazai egyetemekkel, kutatóközpontokkal együttműködve, mikor az Alföldi Állattenyésztési Napokon megjelent a várva várt saját márkával, melynek a neve **HUNGAROLACT** fejéstechnológia lett.

Az alapvető törekvés az volt, hogy a hazai piacon már jelen lévő márkák mellett egy olyan technológiával tudjon megjelenni a piacon, ami kedvező ára mellett, magas technológiai színvonalat képvisel. A célközönség a kicsi és közepes tehenészetek, illetve kecske és juh fejéssel foglalkozó gazdaságok, de természetesen nagyobb telepek komplett felszerelését is

vállaljuk, illetve elavult technológiák felújítását is! A technológia hazai megjelenését több nemzetközi bemutatás követte, itt beigazolódott az elképzelés helyessége, mert a külföldi piacokon nagy sikerrel vizsgázott a termék. Néhány országban a termelői igényeket már sikerült is megvalósítanunk, ahol már megbízhatóan működik a hazánkból származó fejéstechnológia.

Az Agro Legato Kft. által szerelt HUNGAROLACT fejőberendezés a legmagasabb technikai színvonalat képviseli, és elsősorban az igényesebb farmok részére ajánljuk, akik törekednek a jó minőségre és minőségi eszközök használatára. A különböző kiépítések során kifejezetten nagy hangsúlyt fektettünk a költséghatékony beszerelésére és üzemeltetésre. Itt a rendszer moduláris felépítése eme tulajdonságoknak a kulcsa, amit később a termelő igényei szerint bővíthet, fejleszthet. A szokásosnál nagyobb átmérőjű vezetékek biztosítják a legjobb vákuumstabilitást a fejés alatt, ezzel elérhető a legnagyobb fejési sebesség, és elkerülhető az önköltséget napjainkban, legjobban megemelő masztitiszes megbetegedés.

Az bármilyen típusú állásszerkezet: tandem, paralel, halszállás stb., illetve rota rendszerrel is áll a tenyésztők szolgálatában. Természetesen az állomány méretétől függően egészen a kis háztáji gazdaságoknak alkalmas kicsi, illetve nagy tehenészeteket kiszolgáló akár 2x32-es fe-

jőházak telepítésére is berendezkedett.

Az alkatrészek és részegységek kiválasztásánál a fő cél az új megoldások mellett a tartósság és megbízhatóság volt a fő alapelve. Ezért már régen a piacon lévő és bevált részegységeket használt fel a rendszerében, így a HUNGAROLACT fejéstechnológia könnyű kezelhetőséget, nagyobb megbízhatóságot ad a felhasználónak éveken át, és megfelel minden Európai Unió előírásnak és szabványnak.

Természetesen egyéb részegységek terén is magas színvonalat képvisel a HUNGAROLACT termékeivel, legyen az ellenőrzött pulzáció a tej átfolyásának függvényében, vagy tőgynegyedenkénti vezetőképességet mérés, kehelyleemelő automatika, vagy akár ICAR hitelesített tejmérő, valamint a teljesen új fejlesztésű TOP WASH mosóautomatika, mely 4 különböző programja segítségével biztosítja a kiemelkedő mosási hatékonyságot a tejvezeték legvégén is. Koncentráltabb tejet termelő fajták esetében egy megemelt vákuumszinttel a tejalkotók teljes körű eltávolítását.

A HUNGAROLACT fejőgépek három különböző szintű felszereltséggel készülnek

BASIC típus

Elektromos pulzációs rendszer kehelylevézővel

ADVANCED típus

BASIC típus + tejmenyiség mérés, opcionálisan ICAR hiteles tejméréssel

PREMIUM

ADVANCED típus + komplett telepírányítási rendszer

PREMIUM típus az a rendszer ami a hazai szarvasmarha-tenyésztés jelenkori kívánalmainak tökéletesen megfelel, ebből emelnék ki néhány érdekes tulajdonságot.

A fejés alatt és után az alábbi információkat szolgáltatja a tenyésztőnek:

- ♦ Egyedazonosítás
- ♦ Fejési sebesség mérése
- ♦ Tejmennyiség mérés
- ♦ Átlagos, maximális és aktuális tejátfolyás és tejhőmérséklet értéke
- ♦ Maximális vezetőképesség tőgy negyedeként
- ♦ Eltérések a tej hőmérsékletében, mennyiségében és vezetőképességében
- ♦ Korai figyelmeztetés lehetséges tőgygyulladásra, és magas szomatikus sejt-számra
- ♦ A gyanús egyedek kiválogathatóak szoftveresen illetve manuálisan a PC segítségével
- ♦ iMAN telepírányítási rendszer

ADVANCED típus

PREMIUM típus

A **HUGAROLACT** fejőkészülékeket kifejezetten nagy teljesítményű fejőházakhoz fejlesztették ki, a mai kor igényeinek megfelelően. Bármilyen fejőház típushoz, kiépítéshez alkalmazható - akár új, akár egy régi rendszerről beszélünk.

Speciális elliptoid kollektor kialakítása könnyű kezelhetőséget és gyors áteresztőképességet biztosít a fejőnek. A újzélandi gumiárú pedig kímélő fejés mellett biztosítja a tökéletes higiéniát és a hosszú élettartamot!

A mosás alatt és után az alábbi információkat szolgáltatja a tenyésztőnek

- ♦ Az öblítővíz hőmérséklete minden egyes álláson
- ♦ Az öblítővíz átfolyási sebessége minden egyes álláson
- ♦ A vegyszer koncentráció minden egyes álláson
- ♦ Mosószer maradványokról az utolsó öblítő fázis után

A jellemző tulajdonságai mellett a rendszer főbb előnyei között szerepel, hogy nem tartalmaz mozgó alkatrészt, ezáltal nem ronsolja a zsírsejteket, és nincsen benne kopó alkatrész. Nem szükséges külön csatlakozást kiépíteni, hogy a szenzort elmossa a mosórendszer, ezért nem használ fel több mosóvizet és vegyszert. Könnyen szerelhető és karbantartható, Felhasználóbarát működésének köszönhetően elég kalibrálást ellenőrizni évente egy alkalommal.

Ezzel a magas színvonalú termékcsaláddal kíván az Agro Legato Kft. hozzájárulni a kiemelkedő színvonalú tejtermelés fejlődéséhez. Nemcsak Magyarországon, illetve az önálló irodával rendelkező Románia és Bulgária piacain, hanem már a volt Jugoszláv utódállamok mindegyikében, és Albániában is.

Bármilyen információra van a termelőnek szüksége a **HUGAROLACT** fejőgépekkel kapcsolatban keresse bizalommal cégünket!

Szerviz, vevőszolgálat:

Agro Legato Kft.
1134 Budapest, Lőportár utca 16.
Tel: 412-5084, Fax: 412-5080
Mobil: +36 20 569 0191
E-mail: info.hu@agrolegato.com

iMilk 500 China

*A régi fajta, új képességekkel!
Találkozás Európa legjobb
szimentáli tenyésztőivel!
Nemzetközi figyelem középpont-
jában a magyartarka tenyésztés!*

TISZTELT szarvasmarha tenyésztők, oktatók, kutatók, barátaink, támogatóink!

Az Európai Hegyitarka Tenyésztők Szövetsége
(European Simmental Federation; Europäische Vereinigung der Fleckviehzüchter/EVF/)
2007. évi kongresszusán Magyarországot bízta meg a sorrendben

**28. kongresszus szervezésével, amelyet
2009. szeptember 23-án Siófokon tartunk.**

A kongresszus után

szeptember 24-én a dél-dunántúli, **26-án** pedig a nyugat-dunántúli régi
tenyészteteivel ismertetjük meg a hazai és külföldi szakembereket.

A szakmai bemutatók kiemelt eseménye **lesz szeptember 25-én**
a III. Kaposvári Állattenyésztési Napok c. kiállítás keretében tartandó
magyartarka bemutató és tenyészállat bírálat.

Szeretettel hívjuk Önöket
a hazai magyartarka tenyésztés e kiemelkedő eseményeire!

Rácz Károly
a Magyartarka Tenyésztők Egyesületének
elnöke

Füller Imre
a szervezőbizottság
elnöke

A rendezvénysorozat honlapja:
<http://www.magyartarka.hu> és <http://www.agroeuropa.hu/simmental2009>
A honlapot folyamatosan bővítjük.

Tarka-Fesztivál Bonyhád 2008. augusztus 8-9.

Tarka-Fesztivál Bonyhád

2008. augusztus 8-9.

